

BOEKBESPREKING.

Het Dier in Zijn wereld. Overzicht der levensverschijnselen in het Dierenrijk. Onder redactie van Dr. H. C. REDEKE met medewerking van Dr. H. C. BLÖTE, Dr. L. D. BRONGERSMA, Dr. H. ENGEL, Dr. K. KUIPER, Dr. G. J. V. OORDT en Prof. Dr. I. M. v. D. VLERK. (Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. Utrecht. Groot 8vo., 386 pp., rijk geïllustreerd met teekeningen, foto's en gekleurde platen.)

De Franschman zou dit prachtige boek kwalificeeren als: „pour les gens du monde”. Wie Hoogere Burgerschool of Gymnasium verlaat met het bekende onplezierige gevoel, dat je zoo veel meer had kunnen profiteeren van al wat daar wordt aangeboden en dat je er nog wel wat meer van zoudt willen weten, kan voor zijn Dierkunde alvast beginnen met het aanschaffen van dit voortreffelijk werk. De namen der auteurs alleen reeds waarborgen hem, dat hij goede waar voor zijn geld krijgt. Van de ééncellige diertjes af tot de mensch-*apen* toe, krijgen we over de heele wereld heen de merkwaardige dieren te zien, hoe ze verkeer*en*, passend in hun omgeving, soms zich een omgeving scheppend. Ook de „uitgestorven” dieren worden behoorlijk herdacht.

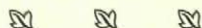
Elk der auteurs is erkend specialist voor het onderdeel dat hij heeft bewerkt en dat geeft niet alleen degelijkheid, maar ook frisheid en warmte.

De illustratie is natuurlijk slechts fragmentair maar keurig van uitvoering, vooral de meeste gekleurde platen.

Ik heb vlijtig gezocht naar sommige leerboekboekjes, die zoo'n taai leven kunnen hebben, maar tevergeefs. De poëma komt behoorlijk voor van Canada tot Patagonië. En de ondatra heet hier nu echt „muskusrat” (hoera!). Alleen met de „oervogel” is het nog niet in orde. Allereerst moeten we die term „oervogel” eindelijk eens afschaffen, anders moeten we later nog weer van oer-oervogel gaan spreken. Maar erger is het, dat het boek spreekt van twee oervogels van „hetzelfde soort”, terwijl de twee bekende fossielen toch zoo sterk van elkaar verschillen, dat ze tot twee verschillende geslachten zijn gebracht. T.

KEES HANA. *Zee, Strand en Duin.* (Uitgave van de N.V. Het Nederlandsche Boekhuis, Tilburg. 8vo. 204 p.p., 80 foto's. Prijs inge*n*. f 3.25, geb. f 4.25.)

Dit is buiten kijf het mooiste en beste van de vele „natuurboeken”, die in de laatste vijf jaren zijn verschenen. Het is haast alles eigen ervaring en wat voor een! Vooral de tochten in en om de Waddenzee zijn heel mooi en leerzaam. Het Zoölogisch Laboratorium van Nieuwediep zit hier achter de schermen. Haast iedere bladzijde verkondigt luide de belangrikheid van de Waddenzee en de Noordzee-eilanden voor natuurstudie en f*orsch* en bekoorlijk natuurg*en*ot. Bij het bordje „verboden toegang” op Griend had Kees wel een klein dankoff*er* mogen brengen. JAC. P. TH.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Muizen en uilen in de Wieringermeer. In het Maartnummer van De Lev. Nat. werd mijn aandacht getrokken door een korte mededeeling van H. Geurkink, Middenmeer, over het veelvuldig voorkomen van muizen, en dien ten gevolge van uilen, dezen winter in de Wieringermeer. Op mijn verzoek zond de heer G. een flinke partij uileballen, ongeveer 60 stuks, waarschijnlijk alle afkomstig van de kerkuil. Ze zijn verzameld op verschillende plaatsen in een gebied rondom Middenmeer met een straal van 5 km. Merkwaardig is, dat daar zóo'n overvloed van muizen blijkt te bestaan, dat er niet één vogeltje onder de 215 prooidieren voorkwam. Behalve één kikker en een bruin ratje waren het enkel muizen, en wel als volgt verdeeld: veldmuis 107, huismuis 34, boschmuis 27, dwergmuis 25, boschspitsmuis 12, waterspitsmuis 8. Dit menu wijst op de aanwezigheid van een abnormaal groot aantal knagende muizen, want zooals Wolda's grondig onderzoek (Versl. en Med. Plantenziektek. Dienst No. 65, Wageningen, 1932) heeft aangetoond, geeft de kerkuil de voorkeur aan de knagertjes boven de spitsmuizen. En toch

vinden we als regel een grooter gehalte aan spitsmuizen dan aan knagende muizen in de uileballen. Hierop maakt alleen Zuid-Limburg een uitzondering.

Wat de in de Wieringermeer voorkomende soorten betreft, deze komen geheel overeen met de muizenfauna ten Westen van de duinen in Noord-Holland, b.v. in Warmenhuizen. Of de rattekopwoelmuis, die bij Velzen, in de Zaanstreek en in Waterland aangetroffen is, ook eens de Wieringermeer zal betrekken is onwaarschijnlijk, maar niet uitgesloten.

Nog steeds ontvangt ondergeteekende zeer gaarne tegen vergoeding van de verzendkosten, en een premie van één gulden voor een aantal van ± 50 stuks, uileballen van alle delen van Nederland, behalve Zuid-Limburg.

Amsterdam, Amstel 171.

Mej. Dr. A. SCHREUDER.

Europese kanarie. Ruim een week geleden hoorde ik vanaf de Velperweg een voor mij onbekend vogelgezag in het park van „Bronbeek”. Hoewel het mij niet gelukte het zangertje zelf in de kijker te krijgen, viel het me op, dat een ander vogeltje met nestmateriaal in de bek rondvloog. Het deed me sterk denken aan een wijfjessijsje, door de gestreepte borst. Daar ik veronderstelde hier te doen te hebben met een paartje, en het gezang van het mannetje niet dat van een sijsje was, besloot ik bij een volgende gelegenheid mijn geluk nogmaals te beproeven. En zie, dit keer liet het mannetje zich prachtig van nabij bekijken en kon ik ontwijfelbaar vaststellen, met een Europese kanarie te doen te hebben. Daar men zo vriendelijk was me toegang te verschaffen tot dit afgesloten gedeelte van het park, kon ik me overtuigen, dat het paartje hier zijn nestje had gebouwd in een van de laagste takken van een spar, ongeveer twee meter van de grond, en dat het wijfje zat te broeden. En dat op slechts enkele meters vanaf de druk bereden Velperweg!

Arnhem, Beethovenlaan 41.

M. J. CH. KOLVOORT.

De pijlstaartend broedvogel op Terschelling. Op pag. 53 van „Zien is Kennen” noemen de schrijvers deze eend zeldzame broedvogel, en vermelden een paar vindplaatsen, waarbij Terschelling vergeten is, hoewel dat reeds sedert 1911 officieel als broedplaats is aangegeven; men zie de desbetreffende afbeelding in Thijsse's Vogeljaar naar een foto van Burdet. Dit nest was gevonden door den heer Menage in de duinen te West-Terschelling en ik was evenals de vinder van meening, dat de vondst iets heel zeldzaams was. Kortom tijd later vertelde een kooiker in Oosterend me echter, dat een broedende pijlstaart op het eiland niets bijzonders was en een nader onderzoek bewees mij inderdaad dat zoowel in de oostelijke als in de westelijke duinen jaarlijks deze nesten werden en worden gevonden. Eierzoekers van professie herkennen op het eerste gezicht de eieren. Hoewel natuurlijk de meeste pijlstaarten, die in de kooien gevangen worden, wintergasten zijn, kan men toch midden in den zomer in de kooien mannetjes en wijfjes zien, die daar even als de eenden en smienten door de kooikers gevoerd worden, om in den vangtijd als lokvogels hun soortgenooten van het wad te halen en ten verdere te leiden; in den handel gelden drie pijlstaarten evenveel als twee eenden. Als bewijs, dat ze vaak van heel ver komen, moge dit gelden: in Januari 1932 werd in een kooi op de Grië een pijlstaart gevangen, die op den 25sten Juli '31 geringd was aan den mond van de Wolga bij Astrakan in de delta bij de Kaspische zee.

In het voorjaar, als de eenden met hun jongen de lange en moeilijke reis van de duinen naar den polder en het wad moeten maken, kan men in de slooten langs den hoofdweg, welken ze onder vele gevaren moeten oversteken, ook de pijlstaarten waarnemen, waarbij opvalt, dat ook de woerd van de partij is, in tegenstelling met de gewoonte van de gewone eend, waar alleen het wijfje de verzorging op zich neemt. Op tweeden Paaschdag van het vorige jaar kwam zelfs een woerd met 8 kuikens onzen tuin binnenstappen, zonder dat er iets van het wijfje te bespeuren viel. De jongen zijn aanmerkelijk donkerder dan die van de gewone eend. Eenige malen zag ik eenden, die waarschijnlijk kruisingen waren van eend met pijlstaart, donkere wijfjes met een witten voorhals, maar het is me nog niet gelukt, er een in handen te krijgen om nader te bekijken.

Midsland.

G. W. JONGENS.

GEVRAAGD :

De Levende Natuur jrg. 6, 17, 18, 19, 21, 22; jrg. 35, afl. 5 en jrg. 38, afl. 9 tot en met 12 plus index.

Aanbiedingen aan: C. O. VAN REGTEREN ALTENA, Const. Huygenslaan 13, Aerdenhout.

AANGEBODEN :

De Levende Natuur jrg. 7, 33 en 34 in afleveringen à f 1.75. Porto voor koopers.

Te verkrijgen bij: C. O. VAN REGTEREN ALTENA, Const. Huygenslaan 13, Aerdenhout.